

Georg 421

Georgs-B.

321

457a
c 3. x b

Sermo de Duplici Iustitia
castigatus p R. P. Mar-
tinū Luther Augusti-
niam Wittenbur-
gensem.

45f. P
A
2
3
Joh 8 44 f. 4d
B
U
45f.

Sermo de Duplici Iusticia

R. P. M. L.

Rates hoc sentite in vobis qd & in Christo Iesu, qui cū
 f^o in forma dei esset, nō rapinā arbitratus est esse se æquale
 Deo. Duplex ē Iusticia Christianorū, sicut & duplex
 pām est hoim. Prima est aliena & ab extra infusa, hæc est
 qua Christ⁹ iust⁹ ē, & iustificans p fidē, sicut i. ad Corin. i. Qui
 factus est nobis a deo sapientia & iusticia & sanctificatio & res
 dēptio. Siquidē & ipse (vt Ioā: xi) Ego sum resurrectio & vita,
 qui credit i me nō morietur in æternū. Et iterū Ioā: xvij. Ego sum
 via, veritas & vita. Hęc ergo iusticia datur hoibus in Baptismo
 & omi tpe, verē pœnitētię, ita vt homo cū fiducia possit glo
 riarī in Ch̄o, & dicere meū ē, qd Christ⁹ vixit, egit, dixit, pass
 us est, mortuus ē; Nō secus q̄ si ego illa vixissem, egissem, dix
 issem, passus essem, & mortuus essem. Sicut sponsus habet oīa
 quę sunt sponsę, Et sponsa habet oīa quę sunt sponsi. Oīa em̄
 sunt cōia vtriusq̄, sunt em̄ vna caro, ita Ch̄us & Ecclesia sunt
 vnus spūs. Sic benedictus deus & pater misericordiarū (sc̄m
 B. Petrū) maxima & p̄ciosa donauit nobis in Ch̄o. Et Paul⁹
 ij. ad Corin. i. Bñdictus de⁹ & pater dñi nr̄i Ihesu Christi, pater
 misericordiarū, & deus totius cōsolatiōis. Qui bñdixit nos in
 om̄i bñditiōe sp̄tali in cœlestib⁹ in Ch̄o.
 Hęc gratia & bñditiō ineffabilis olim p̄mittebatur Ab
 brahę. Gene: xij. In semine tuo (i. in Ch̄o) bñdicent̄ oēs trib⁹
 terre. Et Isaie ix. Paruul⁹ natus ē nobis, & filius datus ē nobis,
 Nobis inquit, quia noster ē totus cū oib⁹ bonis suis, si in illū
 credimus, sicut ad Ro: viij. dicit. Proprio filio suo nō pepcit,
 sed p nobis oīb⁹ tradidit illū, quō nō oīa nobis cū illo do
 nauit: Omnia ergo sunt nr̄a, quęcūq̄ habet Christus gr̄tis &
 indiguis nobis ex pura misericordia donata, cū potius iram &
 dānationē meruerimus pariter & infernū. Vnde & ipse Ch̄us
 qui venisse dicit se, vt hanc p̄ssimā volūtātē patris sui faceret,
 factus est ei obediens, & quicq̄ d fecit nobis fecit, nostrūq̄ esse
 voluit, dicens. Ego in medio vestrum sum, sicut qui mis
 nistrat. Et iterū. Hoc ē corpus meū qd p vobis tradet. Et Isaias
 dicit. Iij. Seruire me fecisti in peccatis tuis, & laborē prebuiti
 mihi in iniquitatibus tuis.

Igitur per fidē in Christū, fit iusticia Christi nr̄a iusticia,
 & oīa quę sunt ipsius, imo ipsemet noster fit. Ideo appellat eā

Handwritten notes:
 Ipsi...
 f...
 239

Handwritten notes:
 22 in p...
 Alina

Handwritten notes:
 2o Cor

Handwritten notes:
 7o8

Handwritten notes:
 7o8

Handwritten notes:
 2o Jo dicit...

Handwritten notes:
 2o Jo dicit...
 3

Handwritten notes:
 2o Cor...
 B...

Handwritten notes:
 2o Jo...

Handwritten notes:
 2o Jo...

Handwritten notes:
 2o Jo...

Apl⁹ iusticia
 sicut scriptu
 iusticia dei
 Hęc est iust
 Quia impo
 dit in Christ
 eandem iust
 peccatū. Et h
 iusticię prop
 iusticia in A
 originalis su
 Sic in
 dar in æternu
 (inquit) .i. i
 tiā, per mise
 per multa lo
 veritas, iusti
 iusticię, quę
 cere. Viuo i
 ij. vt det vo
 Hęc ig
 g am infusa
 opponitur
 a trib⁹, per se
 Christus exp
 crescit illa fid
 sed incipit, p
 ¶ Secun
 opemur eā, s
 est illa cōuer
 tiōe carnis &
 Galat. v. Qu
 cōcupiscētis
 in humiliatē
 & om̄is scrip
 cēs, Sobriē
 ad pximū
 Hęc iusti
 eiusdem, sic
 qualis homi
 diū, pax, pat

itia

De

esu, qui cū se æqualē & duplex causa, hæc est orin: i. Qui caritatio & res ficio & vita, Ego sum Baptismo possit gloz dixit, pass egil ē, dixi s habet oia nisi. Oia em ecclesia sunt iariū (scdm o. Et Paul⁹ christi, pater dixit nos in

tebarur As nē oēs trib⁹ tus ē nobis, nis, si in illis nō pepit, cū illo doctus grāis & tuis iram & x̄p̄e Ch̄rus is sui faceret, ostruē p̄ se sicur qui mis det. Et Isaias rē prebuiti

nfa iusticia, appellat eā

Apl⁹ iusticia dei ad Ro: i. Iusticia dei reuelatur in Evangelio sicut scriptū est, Iustus ex fide uiuit, Deniq; & fides talis uocat iusticia dei, ut eiusdē. iij. arbitramur hominē iustificari p̄ fidē. Hæc est iusticia infinita, & oia peccata in momento absorbēs, Quia impossibile est, qđ peccatū in Christo heret, at qui credit in Christo, heret in Christo, estq; vnū cū Christo, habens eandem iusticiā, cū ipso, Ideo impossibile est qđ in eo maneat peccatū. Et hæc iusticia est prima, fundamentū, causa, origo ois iusticię proprię seu actualis, quia vere ipsa datur pro originali iusticia in Adā perdita, & opatur id imo maius q̄ illa iusticia originalis fuisse operata.

Sic intelligitur illud ps xxx. In te dñe speraui nō cōfundar in æternum, in iusticia tua libera me, non in mea, sed in tua (inquit) .i. in iusticia Christi dei mei, quę est per fidē, per gratiā, per misericordiā dei, nostra facta, & hæc uocatur i psalterio per multa loca, opus dñi. Confessio, uirtus dei, misericordiā, ueritas, iusticia. Omnia hæc sunt nomina fidei i Christum, imo iusticię, quę est in Christo. Vnde Apl⁹ ad Gala: i. audeo dicere. Viuo iam nō ego, uiuit uero in me Christus. Et ad Ephes iij. ut det uobis Christū habitare per fidē in cordibus uestris.

Hæc igitur iusticia aliena, & sine actibus nostris per solā gr̄am infusa nobis, trahente in uis scz patre, nos ad Christum, opponitur peccato originali, qđ alienū similiter ē sine nostris actibus, per solā generatiōnē nobis cognatū & contractū, Et ita Christum expellit Adā de die in diē magis, & magis scdm qđ creuit illa fides, & cognitio Ch̄ri, Non em̄ tora simul infundit, sed incipit, pficit & perficit tandē in fine per mortem.

¶ Secunda iusticia est nostra & ppria, non quod nos soli opemur eā, Sed qđ cooperemur illi primę & alię. Hęc nūc est illa cōuersatio bona in operib⁹ bonis, primo in mortificatione carnis & crucifixione cōcupiscentiarū, erga seipm, sicut ad Gala: v. Qui aut sunt Christi carnē suā crucifixerūt cū uicij & cōcupiscentijs. Secundo & in charitate erga proximū. Tercio & in humilitate, ac timore erga deū, de quibus plene est Apl⁹, & om̄is scriptura, Breuiter aut oia ad Titū i. cōprehendit dicēs, Sobrie (quo ad seipm in carnis crucifixione) & iuste (quo ad proximū (& pie) quo ad deū) uiuam⁹ in hoc seculo.

Hęc iusticia est opus prioris iusticię & fructus, atq; sequela eiusdem, sicut ad Gala: v. Fructus autem spiritus (id est spiritus actualis hominis, qui fit per fidem in Christo) Caritas, gaudiu, pax, patientia, bonitas &c. Spiritus enim uocatur homo

Añ

Handwritten notes at the bottom of the page, including a large '2' and other illegible scribbles.

do fi.
do fi.
Handwritten notes in the top right margin.

Handwritten notes in the middle right margin, including 'Iam non' and 'ada'.

Handwritten notes in the middle right margin, including 'Nunc fidei' and 'do'.

Handwritten notes in the middle right margin, including 'fidei' and 'angeli'.

do Be

do Tu

do gula
Handwritten notes in the bottom right margin.

deus in seipis sufficiens, sibi placentes, in seipis gloriantes, nulli debentes &c.

Christus autē nō ita arbitratus ē, nō ita sapuit, sed illā formā retulit in deū patrē, ac exinaniuit, nolēs illis vti titul is cōtra nos, nolens dissimilis nobis esse, quin magis nobis factus ē sicut vnus ex nobis, & formā serui accepit (id est oibus malis sese subiecit) & cū esset liber (vt Ap̄tus q̄q̄ ait) oim se seruū fecit, nō aliter agēs, q̄ si sua essent omia ista mala, que nra erāt. Itaq; super sese accepit peccata nra & penas nras, & egit vt vinceret ea, tanq̄ sibi ipsi, cū tñ nobisea vinceret. Ita cū esset respectu nri talis, vt deus noster esse & dñs esse posset, tñ ita noluit, Sed seruus potius fieri voluit noster, sicut ad Ro: xv. Nō debemus nobis placere, etem̄ Christus nō sibi placuit, sed sicut scriptum est impropria impperantiū tibi ceciderūt super me, que ē eadem sententia cum predicta.

Sequitur qđ ista auctoritas negatiue debet intelligi, quā multi affirmatiue acceperūt, scz qđ Christus nō arbitratus est se esse equalē deo, i. noluit esse equalis, vt sit per eos qui id rapiūt per superbā, qui dicūt deo, si nō dederis (vt ait B. Bernhard⁹) mihi gloriā tuā, ipsemet mihi vsurpabo. Non autē affirmatiue sic, non arbitratus est se esse equalē deo, i. qđ ē equalis deo, id nō putauit rapinā. Hęc em̄ sententiā nō habet aptā intelligētiā, loquitur enim de Christo homine, Ap̄tus id vult, vt singuli Christiani exēplo Christi fiant alterius serui. Et si quid habent sapientiē vel iusticię, vel potētię, quib⁹ ceteris possint prestare & gloriari, tanq̄ formis dei, nō hoc seruent, sed in deū referāt, & oīno fiant quasi nō habeant, & efficiant sicut vnus illorū, qđ nō habēt, vt quisq; sui oblitus & exinanius a donis dei, agar cū pximo suo, eo affectu, quasi sua sit ppria infirmitas, p̄cām stulticia, proximi, nō gloriatur neq; infletur neq; fastidiat, neq; triūphet aduersus illū, quasi deus illius, & equalis deo sit, qđ cū soli deo sit relinquendū, rapina sit per talem, superbamq; temeritatem.

Sic itaq; accipitur forma serui, & impletur illud Apostoli ad Gala: v. Per charitatē seruite inuicem. Et ad Ro: xij. ac i. ad Corin: xij. per similitudinē mēbrorū corporis docer, quō mēbra robusta, honesta, sana, nō superbiūt aduersus, infirma, inhonesta, egrotā t̄q; dominantē, & sint dñs eorū, sed ecōtra magis seruiūt illis, oblita suhonestatis, sanitatis, potentie, sic em̄ nullū membrū corporis sibi ipsi seruit, nec sua q̄rit, sed alterius & eō magis quo fuerit illud infirmi⁹, egrius, inhonestius, & vt verbis ei⁹ dicā, inuicē sollicita sunt mēbra, ne sit

A iij

Ad Rom. xv

De ser

Bernhard

Superbia

Deo referat

Quisq;

De gula

De ser

Non est in ser

CONFESSIO
MAGRI
ALOU

2
72
Lur 7

Schisma in corpore. Existis nunc patet quomodo agendum sit cum proximo, in quacumque causa. Quod si nos non volumus sponte exuere istas formas dei, & induere formas serui, cogemur, & inuiti exuemur. De quo nota Luce. vii. historia, ubi Simon leprosus in forma dei, & iusticia sua sedens, superbe iudicabat, atque despiciebat Mariam Magdalenam, in qua videbat formam serui. Sed vide iudicem, statim Christus exiit eum forma iusticie, & induit forma peccati, dicens, osculum mihi non dedisti, caput meum non unxisti. Vide quanta peccata, que ille non videbat, nec tam foeda forma sese putabat deformem. Non sunt in memoria vlla eius bona opera. Nescit Christus formam dei, in qua ille sibi placens superbiuit, non recitat quod sit inuitatus ab eo, cibatus, honoratus, non est Simon leprosus, iam nisi peccator, qui tam iustus sibi videbatur, detracta est gloria forme dei, seder confusus in forma serui, velit, nolit. At contra Mariam honestat forma dei, & suam imponit ei, & super Simonem exaltat, dicens, hec pedes meos unxit, osculata est, lachrymis rigauit, capillister sit. Vide quanta merita, que nec ipsa, nec Simon videbat, non sunt in memoria vlla eius demerita, nescit Christus formam seruitutis in illa, quam magnificauit forma dñationis, nec est Maria aliud quam iusta, exaltata in gloria forme dei &c.

Sic faciet omnibus nobis, quotiens de iusticia vel sapientia, vel potestate inflamur, & irritamur aduersus iniustos, stultos, impotentiores nobis, tunc enim (que est maxima peruersitas) iusticia contra iusticiam, sapientia contra sapientiam, potentia contra potentiam opatur. Nam ideo potens es, ut impotentes non impotentiores facias opprimendo, sed potentes facias exaltando & defendendo. Et ideo sapiens, ut non rideas stultos, ac sic magis stultos facias, sed suscipias, sicut teipsum velles, & erudias. Sic iustus es, ut iustifices & excuses iniustum, non ut condernes tantummodo, detrahas & iudices atque vindices. Hoc est enim exemplum Christi erga nos, sicut dicit, Non venit filius hominis, ut iudicet mundum, sed ut mundus saluetur per ipsum. Et iterum Luce ix. Nescitis cuius spiritus filii sitis, non venit filius hominis animas perdere, sed saluare. At natura vehemens contra nititur, quia valde delectatur in vindicta & gloria sue iusticie, atque in confusione iniusticie proximi sui. Ideo suam causam agit, quam gaudet esse meliorem quam proximi, causam vero proximi persequitur, & cupit esse malam, que peruersitas est tota iniquitas, contraria charitati, que non querit, que sua sunt, sed que alterius. Debet enim dolere, quod causa proximi non est melior quam sua, & optare ut sit melior quam sua, non minori gaudio, quam quod gaudet suam esse meliorem, hec est enim lex & prophetas.

T. o
Lur

Qui ab
genuo m

Inle d
72

Sed dicit. A
quis non tener
bere de in qu
Non pot
hominibus, S
publici, id est
nec ea, que d
nec punire &
quia non ipse
ad Ro: xiiij. l
portat &c. V
ppria. Nullo
Si autem habet
iam enim non e
est enim res que non
implices.
caros dei, &
autem probat ad
expediunt. In
habetis, sed
nec seipsum vi
malo, aut re
regnum celorum
sequendo es
dus est.
sunt (sed m
resistunt vlli r
rorum bon
vidue, pau
quod seipsum
line, vel non
perfectissim
Si dicit. I
manere si h
saluant. &
ea. Quod si nu
phanos, pu
lent de pecc
Idque potius
vltimant, t

72
72
72
72

*Quo loco malo
oppor et p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o*

Sed dicis. An nō licet malos castigare? nō decet p[ro]p[ri]a punire? quis nō tenetur iusticia defendere? hoc em̄ esset occasio[n]ē presbere delinquendi. Respondeo.

Nō pōt hic simplex solutio dari, ideo distinguendum de hominib[us]. Sūt em̄ hoīes, vel publici vel priuati, ad eos qui sūt publici, id est in officio dei cōstituti, & in p[re]sidentia, nihil pertinet ea, quę dicta sunt, ad ipos em̄ ex officio & necessitate pertinet punire & iudicare malos, vindicare & defendere opp[ro]ssos, quia non ipi, sed deus hoc facit, cuius sunt in hoc ipso serui, ut ad Ro: xiiij. late Ap[osto]lus p[er]sequit[ur], dicens, Nō sine causa gladium porrat &c. Verū hoc est intelligendū in causis aliorū, non autē p[ro]p[ri]a. Nullus est em̄ in vice dei p[ro]pter se & sua, sed p[ro]pter alios. Si autē habet causam p[ro]p[ri]am, aliū dei vicariū, q̄ seipm requirat, iam em̄ nō ē iudex, sed pars, sed de his alij & alias dicūt, latior ē em̄ res q̄ nūc dici p[otes]t. Priuati vero & p[ro]p[ri]ę causę homines sunt triplices.

Primi qui vindictā quęrūt, & iudiciū apud vicarios dei, & horū nūc est totus nūerus, hoc tollat Ap[osto]lus, nō autē p[ro]bat ad Corin: vi. dicens. Omnia mihi licent, sed non omnia expediūt. Imo dicit ibidē, Q̄no delictū ē inter vos, q̄ iudicia habetis, sed tñ p[ro]pter maius malū toleratur hoc minus malū, ne seipos vindicent, & vim alter alteri faciat, reddēdo malū p[ro] malo, aut reposcendo sua bona, at tamē tales nō intrabunt in regnū celorū, nisi fuerint mutati in melius, & licētia relinquāt, sequendo expedientia, quia affectus ille sui cōmodi exstinguendus est.

Alij sunt qui nō cupiūt vindictā, imo parati sunt (scđm Euangeliū) Tollenti palliū & tunicā dare, & non resistūt vlli malo. Hī sunt filij dei, fratres Christi, heredes futurorum bonorū. Ideo vocantur in scripturis orphani, pupilli, vidue, pauperes, quorū pater & iudex deus vocari voluit, eo qd seipos nō vindicāt, imo si p[re]sidentes p[ro] eis vindicare velint, vel nō cupiūt nec quęrūt, v[er]o solum permittūt, aut si sunt perfectissimi p[ro]hibent & impediūt, pot[er]o parati & alia amittere.

Si dicis. Paucissimi sunt tales, & q̄s p[otes]set in hoc mūdo p[er]manere si hoc faceret? Respondeo. Nō est nouū hodie q̄ pauci saluant, & angusta porta sit q̄ ducit ad vitā, & pauci inueniāt eā. Q̄ si nulli hoc facerēt, quō stabit scriptura, q̄ pauperes, orphanos, pupillos populū Christi p[re]dicat? Igitur isti magis dolent de peccato offendentium se, q̄ de suo damno & offensa. Idē pot[er]o agunt, q̄ illi de peccato reuocēt q̄ qd iniurias suas vlciscant, ideo formas iusticię sue exuūt, & illorū foras induūt.

11
De p[ro]p[ri]o
De p[ro]p[ri]o
De p[ro]p[ri]o
De p[ro]p[ri]o
De p[ro]p[ri]o
De p[ro]p[ri]o
De p[ro]p[ri]o
De p[ro]p[ri]o
De p[ro]p[ri]o
De p[ro]p[ri]o

*Videtur qd
non de
p[ro]p[ri]o
seculari*

De p[ro]p[ri]o

De p[ro]p[ri]o

orantes p̄persequentibus, b̄ndicentes maledicētib⁹, benefas
cientes malefacientib⁹, & p̄ ip̄is inimicis suis p̄enas luere & sa-
tisfacere parati, vt salui fiant, hoc est Euangeliū & exemplum
Christi.

Tercij sunt qui sunt affectu tales, quales secūdi iā dicti, sed
effectu alij, hij sunt qui nō reposcūt sua, aut reddi vindictā cur-
piūt, quia sua querūt, sed p̄eam vindictā & redditionē suorū
querūt emendā illius, qui rapuit vel offendit, quē vident sine
punitiōe, nō posse emendari. Hij vocant̄ zelosi, & in scrip-
turis laudē habent, sed hoc nō debet attentare, nisi qui in sc̄o
gradu iam dicto perfectus est, & exercitatissimus, ne furorē p̄
zelo apprehendat, & qđ amore iusticię sese credit facere, ex ira
potius & impatientia fecisse cōvincatur. Similis est em̄ ira zelō
& impatientia amoris iusticię, vt nisi a sp̄ualissimis discerni sa-
tis nō possint, Huiusmodi fecit Christus opus (vt d̄r Ioan; ij.)
qñ factis flagellis eiecit de tēplo vendentes & ementes, & Paul⁹
qñ dixit, in virga veniā ad vos &c.

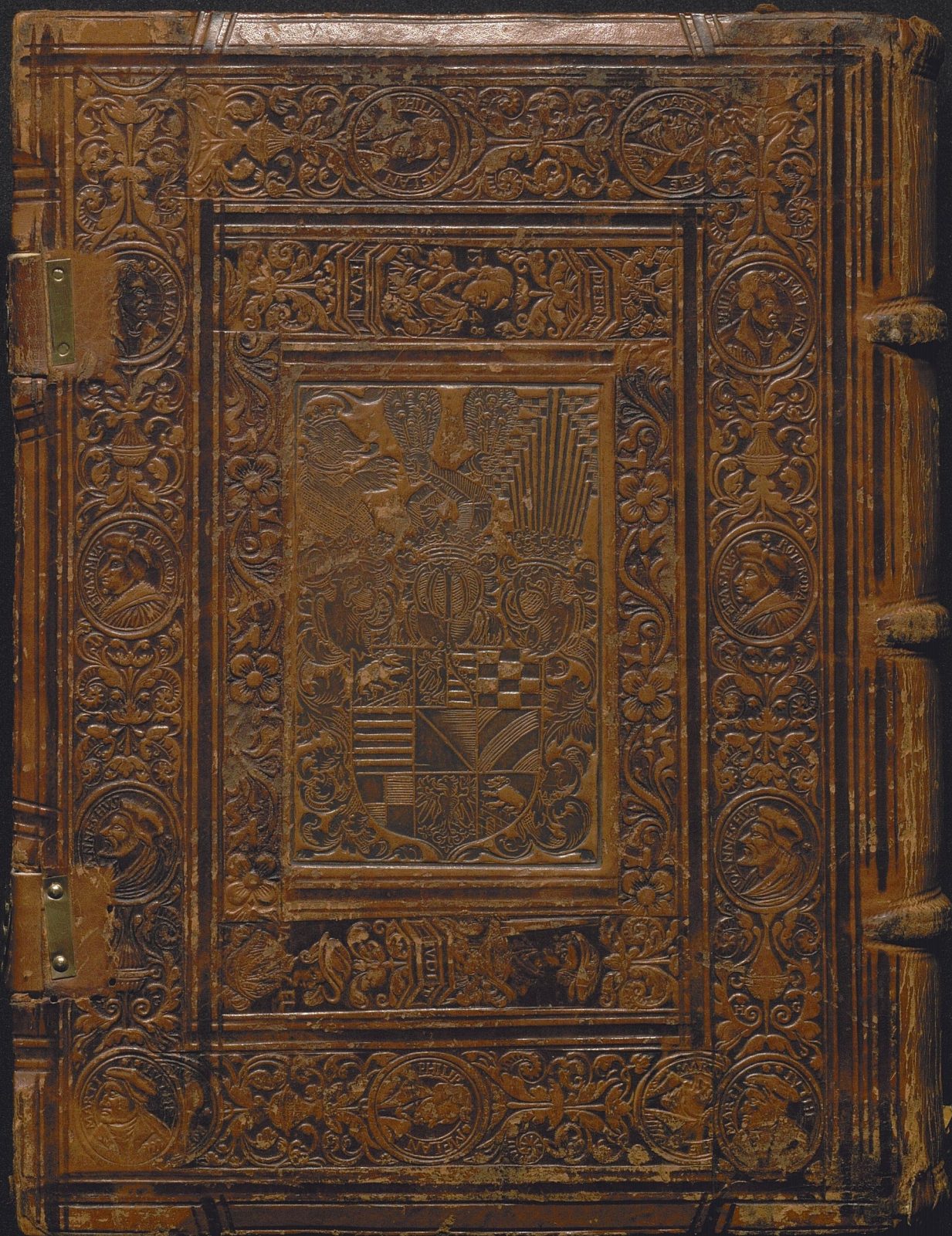
Zelosi

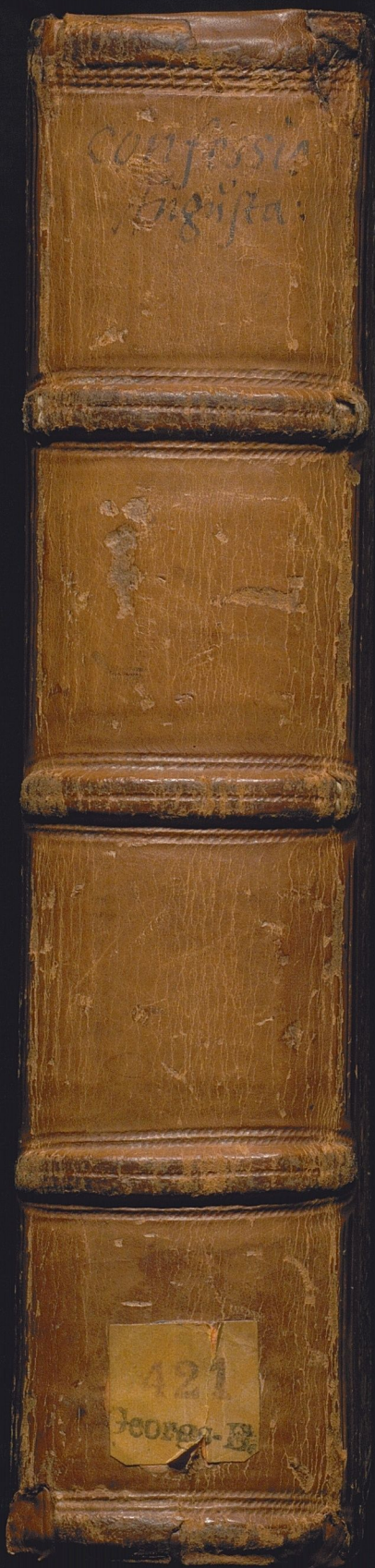
788

— 6 — 17 F N I
I S

Vuitenburgij. M. D. XIX.

Confessio
Augustina

421
Georg. B.

CONFESSIO
ANGVS.
APOLO.

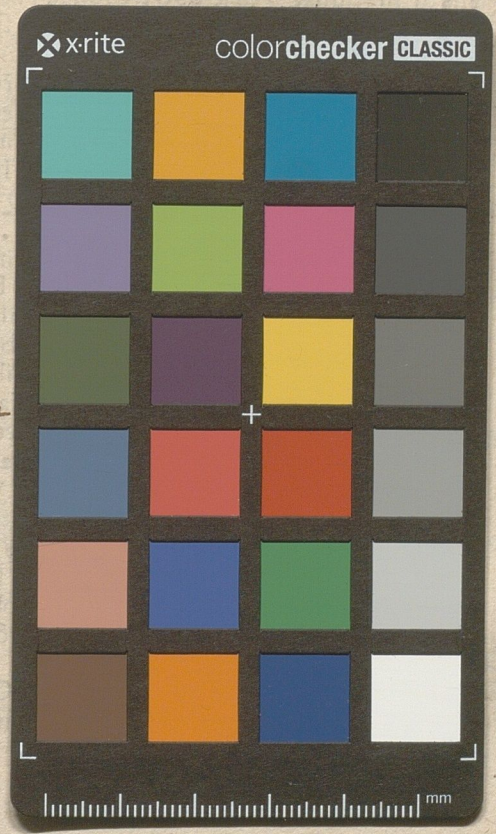
2

3.

7 b

Sermo de Duplici Iustitia
 castigatus p̄ R. P. Mar-
 tinū Luther Augusti-
 nianū Wittenbur̄

3
 30. 49

45f

